

Till styrelsen för Göteborgs Kommunala
Förvaltnings AB (numera Göteborgs
Stadshus AB)

Granskningsredogörelse och granskningsrapport för år 2013

Lekmannarevisorerna har granskat och bedömt om bolagets verksamhet har skötts på ett ändamålsenligt och från ekonomisk synpunkt tillfredsställande sätt samt att bolagets interna kontroll har varit tillräcklig för år 2013.

Lekmannarevisorerna har upprättat och godkänt en granskningsredogörelse. I granskningsredogörelsen sammanfattas den granskning som gjorts under verksamhetsåret 2013.

Granskningsredogörelsen översänds härmed till bolagsstyrelsen som ett underlag i bolagets fortsatta arbete.

Granskningsrapporten skickas till bolagsstyrelsen efter det att styrelsen beslutat att fastställa årsredovisningen.

Lars Bergsten
av kommunfullmäktige
utsedd lekmannarevisor

Eshag Kia
av kommunfullmäktige
utsedd lekmannarevisor

Göteborgs Kommunala Förvaltnings AB (numera Göteborgs Stadshus AB) Granskningsredogörelse 2013

Göteborgs Stad
Stadsrevisionen

Innehåll

Sammanfattande bedömning	sid 3
Uppföljning av föregående års granskning	sid 4
Granskning av intern styrning och kontroll	sid 4
Granskning av finanspolicy	sid 4
Granskning av verksamheten	sid 5
Grundläggande granskning	sid 5
iakttagelser - riskanalys	sid 6
iakttagelser – kontroller och uppföljning	sid 6
iakttagelser – hantering av risken för oegentligheter	sid 7
Övriga iakttagelser från den	
Grundläggande granskningen	sid 7
.....	
Lekmannarevisorernas uppdrag	sid 10
Språkbruk och revisionstermer	sid 10
.....	

Sammanfattande bedömning

Lekmannarevisorerna har ett lagstadgat uppdrag att granska om bolagets verksamhet sköts på ett ändamålsenligt och från ekonomisk synpunkt tillfredsställande sätt och om den interna kontrollen är tillräcklig.

Årets granskning har omfattat följande delar:

- uppföljning av föregående års granskning av intern styrning och kontroll
- grundläggande granskning

Utifrån genomförd granskning är det vår sammantagna bedömning att bolagets verksamhet har skötts på ett ändamålsenligt och från ekonomisk synpunkt tillfredsställande sätt samt att den interna kontrollen har varit tillräcklig.

Uppföljning av föregående års granskning

När lekmannarevisorernas granskning resulterar i rekommendationer eller kritik görs en uppföljning av granskningen. Uppföljningen syftar till att bedöma om och hur bolaget har hanterat lämnad rekommendation.

Granskning av intern styrning och kontroll

När styrelsen den 7 maj 2012 fastställde internkontrollplan för Göteborgs kommunala förvaltnings AB (GKF AB) 2012 avvek styrelsen mot kommunfullmäktiges riktlinjer för intern kontroll 8 § som anger att senast i december månad varje år ska styrelsen anta en särskild kontrollplan för kommande verksamhetsårs uppföljning av den interna kontrollen. Med anledning av detta lämnades i föregående års granskning följande rekommendation:

Styrelsen rekommenderas att senast i december månad varje år anta en kontrollplan för kommande verksamhetsårs uppföljning av den interna kontrollen.

Iakttagelser

Styrelsen har i december 2013 beslutat om en intern kontrollplan för 2014 samt riktlinjer för intern styrning och kontroll för GKF AB.

Bedömning

Rekommendationen är omhändertagen.

Granskning av finanspolicy

Lekmannarevisorerna gav 2011 en extern konsult i uppdrag att genomföra en granskning av bolagets finanspolicy. Syftet med granskningen var att bedöma om riskexponeringen var ändamålsenligt utformad och om finanspolicyn i övrigt var ändamålsenligt utformad. En rekommendation som kvarstod inför föregående års granskning var:

Bolaget rekommenderas att i finanspolicyn komplettera durationsmåttet med ett känslighetsmått i kronor

Enligt iakttagelser i granskningsredogörelsen för 2012 hade verkställande direktören för avsikt att i nästa finansiella anvisning komplettera durationsmåttet med ett känslighetsmått i kronor. Bedömningen i granskningsredogörelsen 2012 var att rekommendationen var beaktad om verkställande direktörens nästa förslag till finansiella anvisningar innehåller förändringar i linje med ovanstående.

Iakttagelser

I de finansiella anvisningar för verksamheten i GKF AB som beslutades av styrelsen den 29 april 2013 har durationsmåttet kompletterats med ett känslighetsmått i kronor.

Bedömning

Rekommendationen är omhändertagen.

Granskning av verksamheten

Lekmannarevisorerna har ett lagstadgat uppdrag att granska om bolagets verksamhet sköts på ett ändamålsenligt och från ekonomisk synpunkt tillfredsställande sätt och om den interna kontrollen är tillräcklig. Vad som avses med tillräcklig intern kontroll preciseras inte närmare av lagstiftaren. Kraven på intern kontroll har dock ökat och begreppets innebörd utvidgats under de senaste decennierna. Begreppet intern kontroll har förändrats från att främst ha avsett avgränsade kontrollaktiviteter, i huvudsak inom redovisnings- och det finansiella området, till att omfatta i princip all verksamhet en organisation ägnar sig åt. Det innebär att intern kontroll i ökande utsträckning har blivit en viktig del av den strategiska styrningen av organisationer. Syftet med den interna kontrollen är att bidra till att ändamålsenligheten i verksamheten stärks och att verksamheten bedrivs effektivt och säkert. Detta betonar vikten av ledningens engagemang för den interna styrningen och kontrollen.

Ytterst syftar lekmannarevisorernas granskning av den interna styrningen och kontrollen till att bedöma om den är systematisk, ändamålsenlig och i överensstämmelse med gällande riktlinjer och etablerade normer. Lekmannarevisorernas bedömning grundar sig i COSO-ramverket¹.

Stadsrevisionen har kommunfullmäktiges uppdrag att bidra till utvecklingen av en god intern styrning och kontroll i stadens nämnder och bolag. Uppdraget är ett led i stadens insatser för att stärka den interna styrningen och kontrollen i nämnder och bolag, inklusive att reducera risken för oegentligheter.

Grundläggande granskning

Den grundläggande granskningen utgör en viktig del i lekmannarevisorernas sammantagna bedömning av bolagets interna styrning och kontroll. Granskningen genomförs löpande under året i syfte att bedöma om bolaget uppfyller lagstiftningens och kommunfullmäktiges krav inom följande områden: styrning och uppföljning av verksamhet och ekonomi; styrelsens arbetsordning och instruktion till verkställande direktör; kommunfullmäktiges generella ägardirektiv; bolagets specifika ägardirektiv; hantering av särskilda uppdrag från kommunstyrelsen och kommunfullmäktige; affärsplan/budget samt styrelsens beslutsunderlag. I den grundläggande granskningen av bolagets interna styrning och kontroll lägger lekmannarevisorerna särskild tonvikt vid:

- riskanalys
- kontroller och uppföljning
- hantering av risken för oegentligheter.

¹ COSO-ramverket är en modell för intern styrning och kontroll av finansiell redovisning och rapportering. COSO betyder Committee of Sponsoring Organizations of the Treadway Commission.

lakttagelser – riskanalys

En regelbunden identifiering och analys av risker utgör en väsentlig utgångspunkt i styrelsens och verkställande direktörens interna styrning och kontroll. Riskerna ska vara tydligt relaterade till verksamhetens uppdrag och mål och utmynna i tydliga prioriteringar.

Risikanalyserna genomförs av verkställande direktören tillsammans med koncernredovisningschefen och ekonomiansvarig för moderbolaget. Risikanalyserna ska utvärderas och uppdateras vid behov dock minst årligen inför upprättande av årets interkontrollplan. Genomförd riskanalys och beslut om riskhantering utgör grund för bolagets internkontrollplan och rapporteras till styrelsen i samband med fastställandet av kommande års interna kontrollplan.

Risikanalysen över bolagets verksamhet utgår ifrån bolagets mål och uppgifter enligt ägardirektivet. För varje mål identifieras de risker som skulle kunna utgöra ett hinder för att uppnå målet. Därefter görs en riskbedömning av respektive risk. Bolaget värderar riskerna utifrån sannolikhet och konsekvens.

lakttagelser – kontroller och uppföljning

Styrelsen och verkställande direktören ska planera och genomföra kontrollåtgärder. Kontrollåtgärderna kan vara utformade på olika sätt, men åtgärdernas syfte ska vara att kontrollera de risker som identifierats i riskanalysen. Styrelsen och verkställande direktören ska utöver kontrollåtgärderna dessutom genomföra uppföljningar eller utvärderingar av beslutade kontrollåtgärder för att säkerställa att de genomförs och leder till avsett resultat.

GKF AB har hittills inte bedrivit egen operativ verksamhet. Från och med 2014 kommer GKF AB att bli moderbolag för samtliga hel- och delägda bolag i Göteborgs Stad och från och med 2015 förutsätts bolaget utöva stadens aktiva ägarstyrning i förhållande till den nya bolagsstrukturen. Bolagets riktlinjer för intern kontroll kommer på grund av det nya uppdraget behöva omarbetas under 2014. Ansvaret för den interna kontrollen i dotterbolagen svarar respektive styrelse för.

Styrelsen har beslutat om en plan för intern kontroll för verksamhetsåret 2014 på styrelsemötet i december. Den innehåller information om vem som är ansvarig för respektive kontrollmoment och när en återrapportering ska ske. Resultatet av den antagna planens uppföljning ska enligt stadens riktlinjer för intern kontroll rapporteras till styrelsen i den omfattning som fastställts i den interna kontrollplanen². Bolagets riktlinjer för intern styrning och kontroll anger att resultatet av den antagna planens uppföljning ska rapporteras till styrelsen i den omfattning som fastställts i internkontrollplanen. Bolagets Internkontrollplan anger dock inte hur återrapporteringen till styrelsen ska ske.

² 9 §, Riktlinjer för intern kontroll inom Göteborgs stad § 8-9. H 2009:36, P 2009-03-226, § 10

Det har historiskt inte skett någon dokumenterad uppföljning till styrelsen av den interna kontrollplanen. Verkställande direktören har muntligt rapporterat uppföljning avseende inköp och upphandling samt övrigt i internkontrollplanen om det har funnits några avvikelser. Enligt information från verkställande direktören kommer det tas fram en dokumenterad uppföljning och återrapportering till styrelsen på styrelsemötet i februari 2014.

Iakttagelser – hantering av risken för oegentligheter

Lekmannarevisorerna prövar särskilt om styrelsen och verkställande direktören hanterat risken för oegentligheter. Oegentligheter utgör en ekonomisk risk, och de innebär dessutom en mycket allvarlig förtroenderisk, som ytterst skadar tilltron till det demokratiska systemet.

Risken för oegentligheter måste hanteras genom förebyggande åtgärder. Lekmannarevisorerna menar att styrelsen och verkställande direktören som en första grundläggande åtgärd i sitt förebyggande arbete bör genomföra en genomlysning av organisationen i syfte att identifiera funktioner, områden eller situationer i bolaget där det finns potentiell risk för oegentligheter. Lekmannarevisorerna granskar även vilka ytterligare åtgärder som vidtas mot bakgrund av genomlysningen.

Bolaget har inte genomfört någon specifik inventering av organisationen i syfte att identifiera särskilda områden eller funktioner där oegentligheter kan begås. Risker för oegentligheter berörs inte i större omfattning i bolagets riskanalys som endast innehåller en risk för oegentligheter – risk för otillåtna inköp.

Verkställande direktören och övrig till bolaget knuten personal är anställda av stadsledningskontoret. Verkställande direktören bedömer därför att det är stadsledningskontorets etiska regler som gäller även för dem. Frågan kring hantering av risken för oegentligheter och en egen uppförandekod för bolaget kommer enligt bolagets verkställande direktör att aktualiseras under 2014 i och med den nya organisationen.

Övriga iakttagelser från den grundläggande granskningen

Vid kommunstyrelsens sammanträde i december 2011 beslutades att ge stadsledningskontoret i uppdrag att genomföra en bolagsöversyn. På ett övergripande plan handlade det om att få ett bättre grepp om bolagssektorn och att skapa bättre förutsättningar för styrning och uppföljning.

Den 5 december 2013 beslutade kommunfullmäktige om den nya bolagsstrukturen samt riktlinjer för ägarstyrning av stadens bolag. Beslutet innebär att GKF AB blir moderbolag för stadens samtliga hel- och delägda bolag från och med årsskiftet 2013/2014. Göteborgs Kommunala Förvaltnings AB är från och med januari 2014 namnändrat till Göteborgs Stadshus AB. Under 2014 kommer rekrytering av ny vd ske, bolagets organisation bemannas och former för ägarstyrning etableras.

Den nya bolagsstrukturen innebär ett koncernbolag och sju underkoncerner efter indelning i politikområden. Stadens interna bolag och de regionala bolagen kommer placeras som dotterbolag direkt under koncernbolaget. I tjänsteutlåtandet redovisas även förslag om principer för ägarstyrning av stadens bolag med utgångspunkt i en aktiv ägarroll och med tydlighet ifråga om ansvar och befogenhet mellan olika beslutsnivåer.

Riktlinjer och direktiv för Göteborgs Stads direkt och indirekt helägda bolag har enligt beslut i kommunstyrelsen 2013-12-05 fastställts att gälla från och med år 2015. Vid samma tidpunkt upphör nu gällande Göteborgs Stads ägardirektiv för direkt och indirekt helägda bolag. Avsikten är att förbereda bolagen under 2014 genom att successivt utarbeta närmare anvisningar.

Även om GKF:s roll kommer att förändras kommer bolagets formella roll under 2014 i huvudsak att vara begränsad till att³:

- Hålla sig informerad om dotterbolagens ställning och resultat samt uppmärksamma väsentliga risker hos bolagen och vid behov rapportera iakttagelser till kommunstyrelsen och kommunfullmäktige.
- På uppdrag av kommunfullmäktige genomföra vissa översyner och genomlysningar av enskilda bolag.
- Påbörja förberedelser inför 2015 ifråga om att etablera former för ägarstyrning.
- Verkställa kommunfullmäktiges budgetbeslut.
- Tillse att bolagets finansiering sker på ett betryggande och kostnadseffektivt sätt i syfte att minimera den finansiella belastningen inom GKF-koncernen.
- Verkställa kommunstyrelsens beslut om vinstdispositioner inom ramen för finansiell samordning inom GKF-koncernen.

Bedömning

Utifrån genomförd granskning är det vår bedömning att styrelsen och verkställande direktören har ett systematiskt riskanalysarbete.

Vidare är det vår bedömning att styrelsen och verkställande direktören planerar och genomför kontrollåtgärder i syfte att kontrollera de risker som har identifierats i riskanalysen. Granskningen visar dock att det saknas dokumenterad uppföljning av beslutade kontroller. Uppföljning av internkontrollplanen för 2013 har enligt uppgift från verkställande direktören genomförts och eventuella avvikelser rapporteras muntligt till styrelsen löpande under året enligt i internkontrollplanen angiven tidplan. Vi har ej kunnat verifiera att kontrollerna genomförs då det inte finns dokumenterat.

³ Riktlinjer för intern styrning och kontroll för Göteborgs Kommunala Förvaltnings AB, beslutad av styrelsen 2013-12-02

Slutligen bedömer vi att styrelsen och verkställande direktören har vidtagit åtgärder för att hantera risken för oegentligheter med hänvisning till att verkställande direktören bedömer att all personal är anställd av stadsledningskontoret och att det därför är stadsledningskontorets etiska regler och förhållningssätt som gäller. En genomlysning av organisationen med syfte att identifiera funktioner, områden och situationer där det kan finnas risk för oegentligheter bör dock genomföras i och med att bolaget erhåller sitt nya uppdrag och anställer personal.

Lars Bergsten
av kommunfullmäktige
utsedd lekmannarevisor

Eshag Kia
av kommunfullmäktige
utsedd lekmannarevisor

Linda Bengtsson
certifierad kommunal yrkesrevisor,
sakkunnigt biträde

.....

Handling som ingår i granskningen:

- Granskningsrapport för Göteborgs Stadshus AB år 2013, daterad 2014-02-17

Lekmannarevisorernas uppdrag

Stadsrevisionen är kommunens granskande enhet och det är kommunfullmäktige som utser de förtroendevalda revisorerna. Revisorernas uppdrag är att granska kommunstyrelsen och nämnderna. Bland de valda revisorerna utser kommunfullmäktige även lekmannarevisorer, vilka har ett självständigt uppdrag att granska de kommunala bolag som helt eller till viss del ägs av kommunen.

Stadsrevisionen redovisar årligen sina iakttagelser avseende verksamhet, räkenskaper och intern kontroll i en revisionsredogörelse för kommunstyrelsen samt en revisionsberättelse och en revisionsredogörelse för respektive nämnd.

För varje bolag upprättas en granskningsrapport och en granskningsredogörelse som behandlar bolagets verksamhet och interna kontroll.

Stadsrevisionen genomför också fördjupade granskningar, vilka redovisas i revisionsrapporter löpande under året.

Språkbruk och revisionstermer

Revisorerna lämnar i sina granskningar rekommendationer och revisionskritik.

Rekommendationer lämnas när utveckling och förbättring bedöms vara möjliga och riktas inte alltid till nämnden eller styrelsen utan kan framföras på bolags- och förvaltningsnivå.

Revisionskritiken graderas genom begreppen påpekan, erinran och anmärkning. Där anmärkning är allvarligast. En anmärkning kan, när det gäller nämnderna, lämnas med eller utan tillstyrkan om ansvarsfrihet. Kritik mot styrelse eller nämnd framgår av granskningsrapporten (för bolag) och revisionsberättelsen (för nämnder).

Styrelsens/bolagets eller nämndens/förvaltningens åtgärder, med avseende på lämnade rekommendationer, följs regelmässigt upp under kommande år.

Göteborgs Stad
Stadsrevisionen

Postadress: Box 2141, 403 13 Göteborg. Besöksadress: Stora Badhusgatan 6, Göteborg

Växel: 031-368 00 00, kansli: 031-368 07 00, fax: 031-13 71 38

E-post: stadsrevisionen@stadsrevisionen.goteborg.se

www.goteborg.se

